

Elektronikával a világűrben

Begyűjtják a Titán űrhajó rakétáit és kilövik a világűrbe. Pirx űrhajós és Glória űrszármű a Marsra indul vikingezni.

Nem egy új tudományos-fantasztikus regényből idéztem. A televízió pasaréti műtermében kissé „meggyorsult” az idő. Rajnai András tévérendező kalauzol a „Marson”.

— Új vállalkozást indított el a Magyar Televízió. Pirx kalandjai címmel színes, 5×1 órás, elektronikus, sci-fi sorozatot készítenek. A forgatókönyvet Stanislaw Lem novelláinak felhasználásával, kollégámmal, Varga László szerkesztővel írtam. A cselekmény a világűrben a Marson, a Holdon és más fantasztikus helyszíneken játszódik.

— Alkotócsoportommal együtt végzett, egy évtizede tartó elektronikus kutatómunka eredményei a 'tévében közismertek. A közvéleményt gyakran megosztotta egy-egy ilyen műsorunk, pedig a kísérletsorozatok nélkül még a forgatókönyvét sem tudtuk volna megírni.

— *Miért elektronikus tévésorozat a Pirx kalandjai?*

— A televízió elektronikus berendezése, képkombinációs asztala alkalmas mesterséges világok, fantáziaképek megteremtésére. A közvetítőkocsiban egy időben három vagy négy kamera képét váltogathatjuk. Ha a kamerák képét nem egymásután, hanem bizonyos kép-

kombinációk szabályai szerint egymásban jelenítjük meg, akkor végtelen lehetőségek tárulnak elénk. Az elektronikus úton létrehozott térdíszlet a reális tér látomásait adja vissza, ezért jelentősége mind gazdasági, mind művészeti szempontból felmérhetetlen.

— *Mi konkrétan a gazdasági és művészeti jelentősége?*

— Ez a produkció akár filmes, akár hagyományos televíziós felvételi módszerrel 97 millió forintba kerülne, az általunk kísérletezett elektronikus dramaturgia viszont lehetőséget ad arra, hogy mintegy 4 millió forintból megvalósítsuk. A közönség is láthatja majd, hogy az elektronikus képkombinációval teremtett látvány jóval gazdagabb, mint-ha óriási költséggel díszleteket építettünk volna.

— A Pirx kalandjai egyrészt összegezi különböző, más műsorokban felhasznált elektronikus kísérleteinket, az elektronikus művészet néhány év alatt felhalmozott technikai és dramaturgiai következtetéseit; másrészt ezeket az eredményeket felhasználva megteremti az első hazai tudományos-fantasztikus sorozatot. Kutatásainkat eddig is sokan segítették, különösen Boldizsár Iván nyújtott számunkra alapvető elméleti segítséget írásai-val, rádiónyilatkozataival.

— *Az alkotócsoport tapasztalt munkatársa*

*Abonyi Antal vezető-
operatőr. Milyen az operatőr szemével a „világűr”?*

— Sikerült színesben — a műszaki munkatársakkal és Dinnye János mérnök vezetésével — olyan újfajta elektronikus képkombinációs megoldást találni, melyet eddig még nem használtunk és mind vizuálisan, mind technikailag a legtökéletesebb illúziót adják. A három kamera együttesen adja a „világűr” felvételkor összhangban kell mozogniuk.

— *Kazán István a társrendező. Más feladatot ró-e a rendezőre a Pirx kalandjai, mint egy mai környezetben játszódó színdarab?*

— A rendezőnek, aki tudományos-fantasztikus műsört rendez, mindenekelőtt jó technikai érzékkel kell rendelkeznie. A színészvezetés munkája is más jellegű. A naturalista színházban minden „oda van téve” a színész elé, kevés átélés is elegendő a szerep megformálásához. Az elektronikus produkcióban a színész sok képzelte dologgal találkozhat. A képkombinációk miatt sokszor egymástól elkülönítve beszélnek. Itt a színésznek a saját fantáziájában kell megteremteni, majd eljátszani azt a szituációt, amely egy szokványos helyszínnél adott és természetes. A sci-fi tehát mást és többet kíván színésztől, rendezőtől egyaránt.

JÁNOSI ANTAL